

MIỀN BẢY NÚI XƯA VÀ NAY

*Nguyễn Trường Khánh¹

Theo các nhà nghiên cứu tôn giáo thì miền “Năm non - Bảy núi” là vùng linh thiêng, miền “đất phật”.

*“Trên năm non rông phụng tốt tươi
Miền Bảy núi mà sau báu quý...”*

(Sấm giảng PGHH)

Đây còn là nơi “Địa linh-Nhân kiệt”:

*“Trước ba sông thêm rặng chí tang bồng
Sau Bảy núi chẳng nao lòng tuấn kiệt”*

Vùng Thất Sơn chủ yếu thuộc hai huyện Tri Tôn và Tịnh Biên tỉnh An Giang (Chỉ có núi Sam ở Châu Đốc). Ta thử đặt vấn đề là miền này có cả thảy bao nhiêu núi mà được mệnh danh là “Miền năm non bảy núi”? Đời sống vật chất và tinh thần của người dân vùng này xưa, nay ra sao? Chúng ta cùng tìm hiểu!

Thật ra thì vùng này có nhiều núi chớ không chỉ có 12 ngọn (năm + bảy) như tên gọi của nó. Theo nhà biên khảo Nguyễn Văn Hậu thì “không có lấy một tài liệu nào giải thích (về số lượng). Có lẽ là người ta theo thuật phong thủy hoặc thích dùng “số dương”. Cửu huyền, cửu thiên, thất tổ, thất tinh,... đều là những số dương thường được đem dùng”.

Có lẽ vì vậy mà người ta không gộp chung cả vùng là 12 núi (vì 12 là số chẵn không được đẹp chẳng?).

Theo quyển “Đồ thư –Tử vi thiên số” của đạo Tứ ân Hiếu nghĩa thì cả vùng Thất sơn “có tới 26 đồi, núi, hòn lớn nhỏ. Địa danh thất sơn do tổ tiên ta đã khai sơn, phá thạch... lưu truyền tới ngày nay...” (Trong đó có 5 non và 7 núi chính).

BẢY NÚI:

Có nhiều thuyết nêu danh 7 núi nhưng không trùng nhau hoàn toàn. Có một số núi được nhiều người cùng kể, nhưng có những tên núi được người này kể, người kia thì không (thay vào đó những tên núi khác).

Theo tác giả Hồ Biểu Chánh và một nhà khảo cổ ngoại quốc kể tên bảy núi trùng khớp nhau (tuy có khác về thứ tự). Đó là:

1. Núi (N) Két (Anh Vũ sơn, cao 225m)
2. N. Trà Sư (hay Tà Sư, cao 50m)
3. N. Cấm (còn gọi núi Ông Cấm, cao 716m tức Thiên Cấm sơn)
4. N. Tượng (cao 145m tức Liên Hoa sơn)
5. N. Bà Đội Om (Gọi tắt là Bà Đội, 251m)

¹ Hội KHLS Thanh Bình – Đồng Tháp (Số điện thoại 0397831645). Email: khngnt52@gmail.com

6. N. Dài (Ngọa Long sơn, 580m, dài 8km)

7. N. Tô (Còn gọi là Ông Tô, Cô Tô, 614m tức Phụng Hoàng sơn)

Một góc núi Cô Tô

Nhưng danh sách bảy núi do ông Lương Văn Phụng, một bô lão người miền Thất sơn nêu ra trùng khớp hoàn toàn với quyển “Đồ Thư” của bôn sư đạo Hiếu Nghĩa (cũng chỉ khác số thứ tự). Chúng ta có thể an lòng tin cậy vào đây! Cả 2 người này không nêu tên 2 núi “Trà Sư” và “Bà Đội” trong danh sách bảy núi mà kể tên 2 núi khác (thế chỗ). Đó là: N.Dài Năm Giếng (Ngũ Hồ sơn) và núi Nước (Thủy Đài sơn dưới 50m). Sách Tân Châu của Nguyễn Văn Kiềm (1966) cũng dựa vào danh sách này khi kể tên Thất sơn.

Cơ sở thứ hai để chúng ta tin vào lời kể của ông Phụng** và ngài Bôn sư là núi Bà Đội và núi Trà Sư nằm trong danh sách của “Năm Non”.

NĂM NON:

1/ N.Bà Đội

4/ N.Cậu (Sư Cậu)

2/ N.Bà Đắc

5/ N.Sam (Hòn Sam)

3/ N.(Tà) Trà Sư²

Tác giả (Đức Bôn sư) còn kể thêm 14 hòn khác (trong hệ thống cả vùng gồm 26 núi, đồi, cụm đá lớn):

“Ngoài Năm non -Bảy núi đã được tán phong...còn 14 hòn núi phụ:

1/Đồi Sân Công

8/N.Rô

2/Đồi Hồng Hưng

9/N.Phú Cường (N.Ta Bec)

3/N.Nổi (Gần cây lâm vô)

10/N.Đất (ở Yên Cũ)

4/N. Ông Tà (gần núi Két)

11/N.Nam Vi (Nam Qui?)

5/N.Voi (N.Tà Khệt?)

12/N.Tà Bạ (ở Tri Tôn)

6/N.Bà Vải

13/N.Thâm Đưng (cùng ở Tri Tôn)

7N.Đất (ở Tịnh Biên)

14/Ba Ông Đá (cụm đá to ở Vĩnh Nguơn)”

² Núi Trà Sư có tên khác là Tà Sư. Tà (Tiếng Khmer có nghĩa là thần) Sư là ông sư tu trên đó, còn Trà Sư được giải thích là ông sư tên Trà.

Đến đây thì danh sách năm non – bảy núi, 14 hòn phụ đều đã rõ! Nhưng ý nghĩa của từng địa danh (tên núi) ra sao là việc đáng tìm hiểu vì chắc cũng thú vị lắm! (cố gắng tìm tòi nhưng chỉ biết được một số ít. Còn lại, mong được chỉ giáo thêm của các vị có duyên am hiểu!).

1/ N.Kết: trên núi có một mồm đá giống phần đầu và cổ của chim kết (anh vũ) nên được đặt là Anh Vũ sơn.

2/ N. Trà Sư: xưa có ông sư tên Trà chiếm ngự

3/ N.Dài Năm Giếng: trên núi có 5 giếng nước trong.

4/ N.Bà Đội (Om): giống hình người đàn bà trên đầu đội cái om đựng nước (của người Thổ).

5/ N.Sam: từ trên cao nhìn xuống, núi giống hình con sam biển.

6/ N.Tô: có hình cái tô lật úp

....

7/ N.Cắm: đây là dãy núi cao, lớn nhất và quan trọng nhất vùng với nhiều truyền thuyết huyền thoại. Tác giả nào cũng đều kể đến tên núi này trong hệ thống bảy núi:

“Chừng nào núi Cắm hóa lâu

Thì là bá tánh đâu đâu thái bình”.

(Vương Kim, Bửu Sơn Kỳ Hương 1966, trang 22)

Ảnh núi Cắm An Giang ngày nay

“Ngày xưa núi này còn có tên là Gắm trời (Thiên Gắm sơn) vì cây cối xanh tươi trên nền đá trắng hiện ra màu gắm vóc đẹp xinh” (Theo Dật Sĩ & Nguyễn Văn Hậu).

Ngoài ra có nhiều giải thích khác nhau về tên núi Cắm:

“Nhưng có một thuyết nên tin hơn là Phật thầy Tây An (Đoàn Minh Huyền) đã cắm tín đồ Bửu Sơn Kỳ Hương lên đó cất nhà, cửa hoặc chùa am để ở. Vì lẽ có người

ăn ở sẽ có sự ô uế núi non, một nơi linh tú mà Phật Thầy nhận thấy cần giữ gìn cho trong sạch!...”³

Trên núi Cẩm có nhiều chõm đá nhô lên được gọi là “vò”. Có tất cả 5 vò:

1/ Vò Bò Hong: cao 710m (cao nhất) trên vò này xưa có nhiều bò hong xuất hiện. Về sau không còn nữa.

2/ Vò Đầu: 584m, vò đầu tiên khi lên núi, nếu đi ngã chợ Thum Chun.

3/ Vò Bà: 579m, có điện thờ Bà Chúa Xứ

4/ Vò Thiên Tuế: 514m, do có nhiều cây thiên tuế mọc trên đó.

5/ Vò Ông Bướm: 480m (thấp nhất), xưa có Ông Bướm Ông Vôi lên tu tại đây.

Trước kia, do thiếu tài liệu chính xác nên người ta hiểu lầm 5 vò trên núi Cẩm chính là Năm non. Chỉ những ai có duyên đọc được “Đồ thư” của đạo Tứ Ân Hiếu Nghĩa mới biết thêm tên Năm non và xác định chính xác tên bảy núi trong vùng (như đã nói trên).

TÍN NGƯỠNG:

Có một tác giả đã nói về vùng Bảy núi như sau: “Thất sơn là một miền của tôn giáo. Cái lợi là nhờ đó mà người dân hiền lành, tử tế, nhưng cái hại là vì vậy mà người ta ít ganh đua để tiến bộ. Cuộc đời thường tăm tối, lạc hậu, phản khoa học. Nguồn lợi đây rẫy (nơi đây) mà dân chúng không giàu, họ sống tiêu cực và có một số gân như muốn trầm không thi tịch, buông xuôi việc đời...”⁴

...

Đó là chuyện ngày xưa đối với các thế hệ trước. Sau ngày miền nam hoàn toàn giải phóng, ánh sáng Cách Mạng đã về. Nền văn hóa-giáo dục mới được xác lập và ngày càng phát triển mạnh lên cả vùng cao, miền sơn cước. Nhờ vậy, sau một thời gian dài gần nửa thế kỷ đã đào tạo được cho vùng này nhiều công dân hữu dụng, nhiều nhân tài phục vụ công cuộc phát triển vùng Bảy Núi. Tư duy khoa học, tiến bộ dần dần thay thế sự mê tín, cổ hủ, lạc hậu!...

Hiện nay, Thất Sơn là một trung tâm du lịch nổi tiếng của tỉnh An Giang nói riêng và cả miền tây nam bộ (cùng với Hà Tiên, Phú Quốc và một số điểm đến khác). Hàng năm đã đem lại nguồn thu lớn cho ngân sách nhà nước, nhờ vào việc tận dụng “nền công nghệ không khói”, biến các nơi thờ tự nổi tiếng trước giờ để phục vụ mảng du lịch tâm linh kết hợp với thắng cảnh núi non xanh tươi, hùng vĩ.

Hàng năm, miếu Bà Chúa Xứ núi Sam đều có lễ hội (Vía Bà) thu hút hàng ngàn lượt du khách gần xa đến hành hương, trải hội! Ngày thường ở các khu vực núi Cẩm, núi Sam và các địa danh nổi tiếng trong vùng cũng có rất nhiều đợt người tham quan, chiêm bái...

³ Nguyễn Văn Hầu, Nửa tháng trong vùng Thất Sơn (xuất bản tháng 02-2000)

⁴ Nguyễn Văn Hầu, Nửa tháng trong vùng Thất Sơn (xuất bản tháng 02-2000)